

KAROL MOLNÁR, nepokoj farieb v pokoji zbraní

Stredoslovenské múzeum, pri príležitosti 75. výročia ukončenia druhej svetovej vojny, usporiada v Thurzovom dome výstavu „Karol Molnár – Nepokoj farieb v pokoji zbraní“. Cieľom je predovšetkým prezentovať tvorbu tohto maliara v kontexte s udalosťami odohrávajúcimi sa počas druhej svetovej vojny. Priestor však dostanú aj diela, ktoré tematicky otvárajú priestor pre fantáziu.

Karol Molnár

Slovenský maliar sa narodil 5. januára 1903 v Brezovej pod Bradlom v okrese Senica. Po smrti otca sa v roku 1914 odsťahoval do Čiech, kde mala jeho matka príbuzných. V rokoch 1930-1932 študoval najskôr na Ukrajinskej akadémii v Prahe a v rokoch 1932-1938 na Akadémii výtvarných umení u prof. Jakuba Obrovského.

Za obraz Zátíšie so šiškami a ovocím získal tzv. Schichtovu cenu, ktorá mu umožnila pokračovať v štúdiách v ateliéri prof. Františka Kupky v Paríži. Tu je zásadne ovplyvnený abstraktnou maľbou a tu vznikajú jeho prvé abstraktné kompozície na hudobnú tému. V rokoch 1940-1945 pôsobil ako vojak čs. samostatnej obrnenej brigády vo Veľkej Británii.

V Paríži i v Londýne sa zúčastnil niekoľkých kolektívnych výstav a jeho tvorbu s uznaním hodnotil minister zahraničí čs. exilovej vlády v Londýne, Jan Masaryk i Hana Benešová, manželka prezidenta Edvarda Beneša.

Molnár vytvoril dielo nebyvalého rozsahu a vysoké umelecké hodnoty, násobené radou historických obrazov autenticky dokladujúcich vojnovú dobu. Bol krajinkárom, figuralistom, maliarom portrétov, zátíší a aktov. Zomrel v Prahe 15. apríla 1981.

Dielo

Patrí k maliarom, ktorý obsiahli široký diapazón plošných maliarskych a grafických techník. Rozmanitosť sa ale dotkla aj žánrov, či tém, ktoré môžeme v jeho tvorbe nachádzať. Po vypuknutí druhej svetovej vojny vstúpil do zahraničného odboja.

Po kapitulácii Francúzska odišiel do Anglicka, kde pokračoval v československom zahraničnom odboji až do roku 1945. Celú dobu sa venoval zobrazovaniu vojnového utrpenia aj žánrových výjavov zo života balansujúceho nad každodennou smrťou.

„Zámerom výstavy Karol Molnár Nepokoj farieb v pokoji zbraní v Stredoslovenskom múzeu je vystaviť a publikovať artefakty, ktoré doteraz neboli publikované či vystavené. Zároveň chceme priblížiť charakteristické motívy vyjadrujúce podstatu maliarovej tvorby. Vznikne tým prehľadné komplexne predstavujúce vademecum, súčasne dopĺňujúce poznanie jeho života a diela z poslednej doby. Splatíme tak dlh voči tomuto takmer zabudnutému, ale významnému maliarovi slovenskej moderny, solitérovi mimo vývinového umeleckého prúdu na Slovensku,“

upresňuje kurátor výstavy **Juraj Žembera**.

Výstava Molnárovej tvorby

Leitmotívom tvorby Karola Molnára bol námet koňa v rôznych variáciách, kompozíciách či konfiguráciách. Ide o preferovaný motív moderny, zvlášť expresionistov. Je súčasťou jeho cirkusových manéží, rozprávok, krajinomaliieb, žánrových, bojových a alegorických zobrazení, dokonca aj zátíšia.

V jeho obrazoch býva často zobrazený aj rozprávkový boj s drakom, či Don Quijote bojujúci s veterným mlynom. Neoddeliteľnou súčasťou jeho tvorby počas celého umeleckého vývinu sú krajinomaľby, portréty v rôznych podobách, ale aj rôzne variácie na zločin proti ľudskosti.

„Karol Molnár bol nielen bravúrny kolorista, ale aj kresliar par excellence. Niekoľkými rýchlymi ťahmi dokázal vystihnúť podstatu a atmosféru kresby, sprítomniť jej genius loci. Bol talentovaný, univerzálny vojak moderny a víťaz nad priestorom v ploche“,

dodáva Žembera.

Stredoslovenské múzeum sa aj prostredníctvom tejto výstavy snaží návštevníkom ponúknuť niečo hodnotné alebo zaujímavé, čo má svoje poslanstvo nielen v minulosti, ale aj v súčasnosti.

Podľa riaditeľa SSM **Marcela Pecníka** spĺňa tieto atribúty aj tvorba Karola Molnára:

„Archívne materiály a dokumenty nám prinášajú konkrétne informácie o našej minulosti. Ale tú pred nami žili a tvorili naši predchodcovia. Tiež to boli ľudia ako my. Nežili len z presných kalkulácií, tabuliek, žili aj z dojmov a pocitov. Diali sa im osobne, ale aj v rámci spoločnosti, väčšie i menšie – dobré i zlé veci. Umenie je úžasné v tom, že nám nielen zachováva dojem o ich prežívaní, ale je rovnako krásne a inšpiratívne, keď interpretuje tak negatívne ako aj pozitívne momenty. O málokterých výsledkoch ľudskej činnosti je možné povedať niečo podobné. Umenie nám tiež veľa hovorí o dobe, kedy vzniklo. Priamo i nepriamo. A to je tiež pre nás v múzeu mimoriadne dôležité i zaujímavé.“

Známe, menej známe, ale aj doteraz nevystavené diela Karola Molnára si môžete pozrieť v priestoroch Thurzovho domu v Banskej Bystrici už od 29. augusta 2020.